

Tzitzit (Nummeri 15: 37-41)

De Eeuwige zei tegen Mosjé: “Spreek tot de kinderen van Israël en zeg hun, dat zij ‘tzitzit’-franjeactige draden maken aan de hoeken van hun kleren hetgeen ook voor verdere geslachten geldt en bij die franjeachtige draden aan de hoek moeten ze één draad van hemelsblauwe wol aanbrengen. Dit zal voor jullie het voorschrift van de tzitzit zijn en wanneer jullie die zien, zullen jullie denken aan alle geboden van de Eeuwige en ze ook volbrengen, waardoor jullie niet naar andere wegen omkijken geleid door jullie hart en jullie ogen, die, door hen te volgen, jullie afvallig zouden maken, zodat jullie je al Mijn geboden weer zullen herinneren en die zullen volbrengen en jullie gewijd zullen blijven aan jullie G-d.

Ik, de Eeuwige, ben jullie G-d, die jullie uit het land Egypte heeft gevoerd om G-d voor jullie te zijn; Ik de Eeuwige, jullie G-d!

(Dasberg vertaling)

Het gebod van tzitzit zegt dus dat we deze draden moeten bevestigen aan de hoeken van onze “kleren” ... het Hebreeuwse woord is “beget” wat kleet betekend. Er zijn bepaalde maten die in acht moeten genomen worden om iets als kleet te laten gelden. Bv. Een zakdoek is een lap stof met vier hoeken maar telt niet als een kleet, een gewone sjaal meestal ook niet.

De afmetingen die bepalen of iets wel of niet als kleet wordt beschouwd staan gespecificeerd in de Mishnayot en in de Gemarah (Talmoed). Ook zijn er verschillende manieren om de tzitzit te knopen ... de tekst legt ook uit dat de tzitzit als een soort van “ketting” moeten zijn, een aaneenschakeling van knopen. Het aantal knopen en het aantal omwikkelingen verschilt per manier van knopen. Deze verschillende manieren of tradities van knopen hebben hun grond ook in de Mishnayot en zijn verder ontwikkeld in de verschillende minhagim (tradities). Zo hebben de joden uit de Ashkenazische wereld een andere manier van knopen dan de joden uit de Sefardische landen, en zelfs onderling bestaan er nog verschillen. Wel is er één manier van tzitzit knopen die het meest bekend is hier bij ons ... maar zij is niet de enige geldige manier om tzitzit te knopen. Zo verschilt de Ashkenazische manier bv. Grondig van de Jemenitische manier van knopen.

De blauwe draad (teichelet) is verplicht aan elke tzitzit ... ook hoe deze draad wordt geknoopt verschilt per traditie. De blauwe draad die wij vandaag kennen wordt lang niet door alle rabbijnen aanvaard als de juiste substantie om de draad blauw te kleuren. De blauwe kleur werd gehaald uit een diertje. Er is heel veel discussie bij de rabbijnen welk diertje dit precies is en hoe we op de juiste manier deze kleur kunnen verkrijgen. Er was een chassidische Rebbe van Radzin, die deze blauwe draad opnieuw heeft ‘ontdekt’ en zijn chassidim dragen deze blauwe draad. Vandaar heeft dit gebruik langzaam ingang gevonden in andere kringen. Maar het staat niet 100% vast dat deze blauwe draad dé blauwe draad is uit de Mishnah.

In onze vertaling lezen we dat de tzitzit van wol moeten zijn, maar daar is in de Torah geen sprake van. Het is wél een algemeen gebruik geworden binnen het rabbijnse Jodendom om de tzitzit uit wol te vervaardigen, maar dit gebruik gaat ook terug op de Mishnah en de Gemarah

(Talmoed). In feite is de regel dat de tzitzit moeten vervaardigd zijn uit hetzelfde materiaal als het kleet (beget) en ook hiervoor zijn talrijke regels. Bewijs hiervoor zijn bv. De resten van tzitzit die zijn gevonden bij opgravingen in oa. Qumran. Een katoenen kleet kan dus in principe ook katoenen tzitzit hebben. Een zijden kleet, zijden tzitzit enz.

In de Talmoed is echter bepaald dat wol voor tzitzit mag gebruikt worden op eender welk materiaal. Vandaar dat er katoenen kleren bestaan met wollen tzitzit. Men moet natuurlijk wel oppassen met “shatnez” het dragen van wol en linnen aan een kledingstuk. Ook hiervoor zijn bepalingen in de Talmoed. Vanwaar komen al deze bepalingen?

Wanneer Mosjé de Torah kreeg op Sinaï, heeft hij ook de uitleg ervan gekregen, die overgegaan is op Jehosjoea en daarna naar de profeten en de oudsten van het volk Israel. Die hebben al deze tradities en “details” over de mitzvot bewaard en doorgegeven, dit zijn de Mishnayot. Het is een welbekend feit dat Yeshoea deze Mishnayot volgde en onderwees.

Al deze “regeltjes” zorgen ervoor dat we voldoende details en informatie hebben over de mitzvah in kwestie, zodanig dat we hem zo goed en perfect mogelijk kunnen volbrengen. Een mitzvah moeten we zo volledig mogelijk houden, uit liefde en toewijding voor Hashem. Daarom dragen we tzitzit aan de hoeken van ons kleet, omdat Hashem de mitzvah van tzitzit zo omschrijft in de Torah. Hij vraagt ons om ze te maken aan de hoeken van onze kleren. Het Hebreeuwse woord “beget”! Omdat het in deze tijd niet meer gebruikelijk is om kleding te dragen met vier hoeken, hebben de joodse mensen de gewoonte aangenomen om een speciaal kleet te dragen dat wél vier hoeken heeft (de tallit katan).

Op deze manier kunnen we het gebod toch volbrengen op de manier die Hashem heeft bepaald in de Torah.